Ч. 184 Четвер 20 серпня (1 вересня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Конець конференций і комунікат о їх результаті. — Дальші голоси праси о царскім маніфесті. — Сензацийне арештоване в Парижи. — Ворохобня в полудневій Хіні.)

Конференциї угодові у Відни закінчили ся вчера щасливо а Wiener Abendpost оголосила о їх результаті такий комунікат:

Ведені в послідних часах переговори межи австрийским а угорским правительством дійшли до кінця вчера на конференциї під проводом Цісаря. Ті переговори увійшли в рішаюче стадиюм від хвилї відбувшої ся дня 6 с. м. у Відни устної конференциї угорских міністрів Банфіого і Люкача з міністрами Туном, Кайцлем і Бернрайтером, ведучими переговори зі сторони австрийскої.

Коли під тим взглядом дійшло до порозуміня, обі сторони означили точно свої становища письменно а іменно правительство угорске в ноті з дня 10 серпня с. р. до австрийского президента міністрів, а правительство австрийске в ноті адресовій до угорского президента міністрів з дня 17 серпня, в котрій означило своє становище супротив угорских предложень і представило свою власну точку погляду. Тимчасом припали авдиенциї міністрів на цїсарскім дворі і нова їх стріча в днях 14 і 15 серпня в Ішлю. Ноти обох правительств становили підставу нарад ведених дальше в Будапешті в днях 24 і 25 серпня. По повороті Цїсаря до Відня в днях 27 до 30 серпня прийшло знов до кількох авдиенций міністрів у Цісаря і їх стріч. Дня 30, як вже сказано, наради дійшли до кінця.

Предметом нарад був цїлий як під взглядом змісту так і форми обовязуючий арт. I. закона угорск. з 1898 р., котрий поручає правительству угорскому довести до самостійного законного управильненя справи, скоро порозуміне що-до угоди не наступить до кінця року в дорозї парляментарній, або бодай не буде виглядів, що та угода буде доведена до кінця. Короткий і наглячий час а також не на послїднім місци проявляюче ся змаганє до удержаня теперішної форми угоди яко двостороннього на якийсь довший час важного договору спонукали австрийске правительство відкликати ся ще раз до парляменту, щоби наклонити єго розпочати як найскорше парляментарну нараду над угодою.

Правительство угорске приняло до відомости ту постанову, котра має значінє для парляментарного трактованя угоди на Угорщині. В виду даних обставин не могли однакож оба правительства спустити з ока і тої евентуальности, що парляментарне залагодженє угоди на відповідний час, може стрітити трудности. Способи поступованя, котрі треба взяти на увагу в сім случаю, становили дальший важний предмет нарад. По довгих переговорах осягнено однодушність погляду в обох сторін що-до засад, після котрих треба би поступати, на коли би дійстно настали відносини, для котрих ті евентуальні способи мало ся на оцї. Правительства суть на всякі случаї приготовлені.

Угорске бюро кореспонденцийне доносить в сїй самій справі: Предметом нарад був цїлий матеріял угодовий. Наради видали той результат, що австрийске правительство рішило ся зі взгляду на арт. I угорск. закона з 1898, котрий уповажняє угорске правительство до самостійного розпоряджєня на случай, коли би або угода до кінця року не могла бути залагоджена в дорозї парляментарній, або коли би не було вигляду, що буде могла бути в короткім часї залагодженою в парляментарній дорозї; дальше зі взгляду на короткий час, який есть до розпорядимости; наконець зі взгляду на стремленє до того, щоби теперішна форма угоди яко обосторонного договору була і на будучність удержана — звернути ся ще раз до Ради державної, щоби та як найскорше розпочала парляментарну розправу над угодою.

Угорске правительство приняло до відомости ту постанову австрийского правительства, котра також для парляментарної розправи на Угорщині має велике значінє. Крім того установило угорске правительство вже з гори ті засади, після котрих треба поступати на случай, коли би парляментарне залагодженє угоди в Австриї в порі відповідній мало стрітити трудности.

Миролюбивий маніфест царя Николая зробив велике вражінє в цїлій Европі, так велике, що вся праса европейска не може ще здати собі з него докладної справи, а всї голоси, які о нїм відзивають ся, суть лиш виразом хвилевого великого вражіня. Одна часть праси славословить царя і підносить єго великодушність аж під небеса, друга лиш несьміло висказує свій сумнїв о великім значіню маніфесту; але широко і критично ще нїхто сеї справи не розбирає. А мимо того вже тепер показує ся, що пляни царя не стрітили для себе жизненного ґрунту в Анґлії, Франциї і Сполучених Дер-

9)

НА ЗГАРИЩАХ.

(Повість Кл. Юноши. — З польского).

(Дальше).

Янкель лихий, що не удалось єму зробити интересу, вийшов, поклонившись низько, але не уважав справу програною; постановив ужити всяких средств, але мусїв добре надумати ся, уложити плян і розібрати всї обставини. Зломану біду лишив на подвірю; а сам сїв на каштана і поволи поїхав до коршми.

Вже вечер надходив і сонце клонило ся до заходу. Час був красний, вітрець холодив воздух. Панї Каролева хотїла трохи розірвати ся. Здавалось їй, що шум дерев, запашний воздух лугів вплине на неї втихомирюючи. Хотїла бути сама, зібрати гадки, відотхнути по зазнаних сумних вражінях, а хто знає, може й заплакати в самотї, може висповідати ся з своїх клопотів і терпінь перед придорожним хрестом.... перед самітною грушкою на межи.

Ішла ід ріцї, ід лугів по легкій похилости горбка, стежкою видоптаною серед збіжа. З одної і з другої сторони стежки здіймали ся зелені стїни жита, а по за тим полем отвирав ся вид на розлогі, зелені сїножати, на котрих вже за короткий час мали задзвонити коси.

На тім поли, на лузї знала добре кождий корчик, кожде деревце. Кілько то разів переходила туди щаслива, любляча і люблена, оперта на рамени мужа, котрий показував їй поля і сподївані урожаї. Сїдали нераз обоє над самим берегом ріки і слухали плюскоту єї голубих филь, або рвали малини, що росли понад берег.

Минули ті хвилї, скрили ся, як ясне сонце за хмари, а питанє, чи прийде ще коли добрий вітер і чи розжене ті оловяні хмари.

Сумно, сумно....

Сонце западало за ліс. В надбережних корчах відзивали ся ще пташки, сїдаючи вже на сон на галузках. бузьки летїли до гнїзд.

Лише один з них не спішив з поворотом. Підлїтав, знов сїдав, відтак зривав ся до лету і кружляв широко у воздусї, вкінци сїв на всхлій галузї тополї і довго, довго клекотав.

То був бідний самотник без пари. Сильнїйші відбили єму товаришку житя, отже він лишив ся сам без гнїзда, потїшаючи ся надїєю, що може десь за горами, за водами.... віднайде свою товаришку.

VI.

Жнива були в повнім розгарі. На полях працювали люди, а старий Мартин увихав ся поміж ними.

Своїм господарством вже не займав ся, бо віддав єго дїтям, а навіть на час неприсутности Дирдейка вивіс ся з хати і спав в стодолї на фільварку, щоби бути близше двора, над котрим тепер розпростер свою опіку.

Що правда, то був трохи гордий з своєї задачі і повнив повіренї собі обовязки дуже совістно. З людьми не мав великого клопоту, бо в селї всї уважали єго за найстаршого і слухали як батька, тому нїколи не бракло єму робітника і жнива ішли дуже скоро і успішно.

Нові стодоли не могли помістити цїлковитого збору, отже Мартин уставив дві великі стирти на поли, аби здалека вказували, що в Зарічи не зле і — що не забракне хлїба.

Івась бігав по полях і о скілько позваляв єму вільний час від науки, все держав ся Мартина, а коли на близших полях жали, то й Оленка з малою Маланею прибігали до робітників.

Мартин придбав собі особливу ласку Маланї. Раз приніс їй малого зайчика, котрого зловлено в збіжи, то знов нарвав їй цьвітів, то як був на лугах уплів їй з ситнику хороший кошичок — і в наслїдок того так запопав ласки дївчинки, що заповіла єму, що з ним оженить ся.

Мартин боронив ся, толкуючись, що вже старий, що має свою бабу, однако то нїчого не помогло. Маланя розплакала ся і не успокоїла ся скорше, аж мама обіцяла їй, що справить й гучне весїлє з Мартином.... як викоплять бараболї.

Днї минали одностайно і в Зарічи нїчого не змінило ся, крім того, що наш добрий зна-

жавах північної Америки. Times каже: Доки Франция і Німеччина стоять ворожо против себе, марна річ заглубляти ся над гадкою о здійстненю загального мира. Може бути, що виступлене царя з предложенем розоброеня викличе у Франциї сумнів о вартости союза з Росиєю. — З Вашінґтону доносять, що там в кругах урядових принято російску ноту з великою увагою. Переважає там погляд, що побіда Америки над Іспанією дала цареви причину до ноти о розоброеню. Круги урядові уважають той плян в сїй хвили за утопію. Америка в проектованій конференциї не возьме участи. Такий самий погляд висказав радник американьского посольства в Берлинї. Було би то велике дїло — сказав Джексон — як би оно було переведене; але я того погляду, що оно ледви дасть ся перевести. Що думає мое правительство, того не знаю, але мій погляд такий, що Америка певно не предложить Филипиньскої справи перед суд петербурґскої конференциї.

Справа Драйфуса у Франциї не лиш не притихає, але заєдно приносить ще щось нового. Найновійшим сензацийним фактом стало ся арештоване в Парижи підполковника Генрі'го. Він признав ся, що писав лист з датою жовтня 1896, в котрім наведений Драйфус. Мінїстер війни приказав зараз арештувати Генрі'го.

В полудневій Хінї ширить ся ворохобня. Повстанцї хотять напасти на місто Кантон. Американьский консуль зробив хіньскому правительству докір, що оно не може спинити ворохобнї. Мабуть Американцї обсадять хіньску територию.

Новинки.

Львів дня 31-го серпня 1898.

— **Є. Вел. Цїсар** удїлив погорільцям містечка Баранова 2000 зр. запомоги.

— **На памятку Цїсарского ювілею** ухвалила рада повітова в Теребовли установити премії за рільництво в квоті 800 зр. в сїм роцї, а в слїдуючих по 300 зр. Премії призначені для селян. Крім того упросить рада повітова правительство, аби оно в єї імени зложило Є. В. Цїсареви вислав вірноподданчих чувств.

— **Нова реальна школа** отвирає ся з завтрішним днем в Ярославі. Вписи вже розпочали ся. Школа буде містити ся поки-що в будинку тамошної ґімназиї.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** ґр. Стан. Бадені прибув дня 29-го с. м. вечером до Закопаного. По дорозї оглянув трасу зелїзницї, що має получити Закопане з Хабівкою. Нинї виїздить ґр. Маршалок з поворотом до Львова.

— **Почтові урядницї.** В половинї серпня с. р. видав австрийский Мінїстер торговлї розпоряджене дотично женщин занятих на почтах, телеґрафах і телефонах. То розпоряджене, що зачне обовязувати від 1-го вересня, допускає вже дефінїтивно женщин до тих урядів, бо доси було оно більше способом проби. Оно стабілїзує женщини заняті в тих урядах на їх посадах, даючи їм право побирати платню навіть в часї недуги або відпустки, хоч би се тревало й цїлий рік, бо доси по місяци недуги тратили пенсию. Відтак женщин на почтах, телеґрафах і телефонах піддали тим самим дисциплїнарним приписам, яким підлягають мужчини, а коли в 1893 р. зневолено їх приступити до емеритального стовариш(е)ня, то в наслїдок всего того всї почтові і телеґрафічні манїпулянтки вже цїлковито зрівнані в правах з урядниками.

— **До інститута сс. Василїянок у Львові** приняті на кошт фундациї пок. Кардинала Сильв. Сембратовича після статута: а) з родини: Наталїя Сембратовичівна і Наталїя Ковальска; — б) сироти по сьвящениках: Теофіля Демчишин і Ольга Левицка; — в) сирота по сьвітскім Русинї: Климентина Байцар.

— **Руско-народний театр,** під управою п. Ґембицкого, давши в Угнові вісїм представлень, переїздить до Сокаля і наміряє там виставити слїдуючі твори: в четвер 1 вересня „Запорожець за Дунаєм", опера Артемовского в 3 актах і музичне дїло Ніщиньского „Вечерницї", — в суботу 3 „Барон циганьский", опера в 3 актах з повісти Йокая написана Шніцером з музикою Штравса, — в недїлю 4 „Нещасне кохане", народна драма в 5 актах А. Л. Манька, — в віторок 6 „Понихайло", голосна комедия Шуткевича в перекладї О. Стадника, — в четвер 8 „Подруже на пробу", водевіль в 3 актах Кароля Гере, музика Л. Куна, в перекладї Т. Ґембицкого, — в суботу 10-го „Пташник з Тироля", оперетка в 3 актах М. Веста і В. Гендля, музика Целлєра, — в недїлю 11 „Хата за селом", драма з циганьского житя в 5 актах, уложена після повісти Й. І. Крашевского, — ві второк 13 „Ґаспароне", оперетка в 3 актах Міллекера, — в четвер 15 „Торговля жемчухами", конкурсова комедия в 4 актах Гр. Цеглиньского, — в суботу 17 „Бідне дівча", оперетка в 6 відслонах К. Крена і К. Ляндава, музика Л. Куна в перекладї Т. Ґембицкого, — в недїлю 18 „Маруся", народна мельодрама в 3 актах, перероблена з повісти Григория Квітки Основяненка, — ві второк 20 „Зі ступеня на ступень", штука зі сьпівами і танцями в 5 актах Ґуґона Міллєра. — Руска сцена набула в послїднім часї оперу звістного музика і композитора о. В. Матюка, п. з.: „Нещасна любов", котру автор предложив видїлови „Рускої Бесїди".

— **Нові жерела нафти.** З Горлиць доносять: Дня 26 с. м. виверчено коло Сенкової на ґрунтах прешбурской фірми „Аполльо" дуже обильне нафтове жерело. Струя нафти, яка вибухла з землї, дала в однім дни звиш 1000 метричних сотнарів ропи.

— **Страшний конець весїля.** З місцевости Герхайм в Палятинатї в Німеччинї доносять: Генрик Шоль і Мария Шумахер обходили весїльне торжество. В часї вечері зірвала ся страшна буря і грім ударив в весїльну комнату. Коли наполохані сусїди поспішили до весїльного дому, представив ся їх очам страшний вид. Зараз коло дверий лежала без житя в весїльнім одязї молода. Візваний лїкар сконстатував смерть. Молодого грім спаралїжував. Брат молодої також погиб від удару грому. Прочі гостї крім страху не потерпіли нїякої ушкоди.

— **Любовна драма.** З Борщівского пишуть: В селї Л. залюбив ся молодий ученик семинариї Антін М. в старшій панні Мариї В. Не могучи побрати ся — бо єму що лиш 18 лїт — позичив револьвера у секретаря з Ц. і вийшов з панною в лїс. По часї залунали чотири вистріли. На гук збігли ся люди і застали обоїх панів живих. Она дістала дві кулї в голову, а єму кулї попороли лице повздовж від бороди до чола. Єго стан не є грізний.

— **Голосного злодія** Гната Тиндалу з Зїболок, жовківского повіта, замордував недавно в Передриміхах тамошний селянин Ілько Лесик. При обдукциї тїла показало ся, що убитий мав поломаних кільканайцять ребер.

— **Помер** др. Андрій Білиньский. лїкар окружний і зелїзничий в Козовій, сими днями в Кракові, в 30-ім роцї житя.

комий, пан Янкель Пацановер, покинув коршму і перенїс ся до міста, а на єго місце спровадив ся різник з поблизького місточка, котрий ще перед пів роком зробив контракт з Дирдейком. Той новий пропінатор заложив при коршмі склепик і якось не зле єму вело ся, а що був чоловік спокійний, нїколи церкви в недїлю не опустив, то й люди в селї полюбили єго і навіть були раді з тої зміни.

Пан Янкель винїс ся до місточка; посередничив в купнї збіжа, брав на себе малї доставы, але хоч велось єму не зле, заєдно парікав на свою долю і проклинав злих людий, що усунули єго з Заріча.

До панї Каролевої приходили листи. Старий Жмудин додержував точно обіцянки і що кілька днїв подавав о здоровлю Кароля вісти, писані тяжкою, не дуже до пера навиклою рукою та обіцював, що як верне, то оповість як найподрібнїйше о всїм. Такою обітницею кінчив звичайно кождий лист, не забуваючи притім подати подрібну інструкцию — що робити на фільварку, коли буде погода — що, коли занесе ся на довший дощ; згадував також о подробицях викінченя будівель, о відробках від селян, одним словом, хоч був далеко, старав ся правити цїлим господарством.

Панї відчитувала ті інструкциї Мартинови, селянин виповнював їх совістно і завірював, що як пан управитель поверне, не найде нїчого в господарстві, чому міг би дати яку догану, противно, повинен бути радий, бо погода все була добра, збирало ся з поля пильно, а людий до роботи не бракло, хоч в сусїдстві всюди жалувано ся на недостачу робітників.

Побоюване о здоровлє Кароля минало. Дирдейко доносив, що рука гоїть ся і що до якоїсь степени дасть ся єї брак заступити штучною рукою. Доносив, що загальний стан здоровля добрий, що Кароль погодив ся з своєю долею, що зіслала на него таке калїцтво — і що займає ся вже плянами свого занятя на будуще.

О повороті Кароля якось Жмудин не згадував, противно можна було здогадувати ся, що то найгорячїйше бажане нещасливої женщини не здійстнить ся так скоро.

„Панї наша дорогенька — писав старий — ви не пізнали би свого Кароля, якийсь з него поважний чоловік, який мислитель! По цїлих днях говоримо з собою о вас панї, о тих маленьких дурниках, що тепер певне заєдно пересиджують в поли, о Зарічи, ну і панї добродійко, о тисячах таких Зарічий, як наші, опущених нинї, роздрібнених, розбитих. Що з них колись буде, о тім ми з Карольком по цїлих днях говоримо і годимо ся на одно, що то ще відродить ся, скріпить ся, відмолоднїє також — але коли буде відповідно і розумно працювати. О Івасю ми радили, що я говорю, о Івасю, о тисячах Івасїв! Як їх виховувати, щоби з них були люди. То, люба панї, маленькі покутники, за гріх вітцїв і дідів, котрі придбали їм тверду долю....

„Ну, то й треба їх тепер инакше виховувати, практичнїйше приготовлювати до житя. Ми говорим, говорим, дорогенька панї, аж нераз в горлї засхло і губа зболїла, а оба згодились ми на одно. Оповім я то всьо подрібно як верну, бо до писаня я не майстер, а й Кароль також відриває від писаня і заєдно випитує о вас. Дасть Біг, як незадовго верну, то дізнаєте ся, що Кароль думає дальше з собою робити. До фабрики вже не верне, бо не може — а так без дїла не буде також сидїти, хлїба за дармо приймити не хоче. Ми обдумали пляни, але не хочу їх ще зраджувати, бо чого ловити риби перед неводом? Я небавом вертаю то о всїм розкажу. Тимчасом терпеливости, любенька панї, спокою — а як буде на душі дуже прикро, як тяжко затужите, то возьміть котру дитину на руки, погляньте єму в очи.... а гнеть також і сила найде ся...."

Панї Каролева відчитувала той лист кілька разів і неодна горяча сльоза упала з єї очий на сїрий папір, на грубі, нескладні букви.

З горячковою нетерпеливостию дожидала заповідженого повороту Дирдейка і манила себе до послїдної хвилї надією, що може... може, побіч него побачить ще когось, кому з окликом радости кине ся на шию... кого бажає повитати так горячо, так сердечно.

Ніч вже була пізна, старий годинник тикав хрипливо, а єго вказівки наближали ся вже до дванайцятої. Сїльце, фільварок і цїла околиця тонула в темноті і тишинї, лише галузє дерев, порушуване подувом вітру шуміло, а від часу до часу відозвав ся в селї пес.

Панї Каролева ще не спала. Сидїла оперши голову на долоню. Куди блукали єї гадки — легко здогадати ся. Летїли они далеко, далеко від Заріча, від рідної землї, на крилах любви перебували простори, спішили там, куди кликав їх голос серця.

Серед нічної тишини роздав ся нагле звук, голосний, різкий і повторив ся відгомоном в поблизькім лїсї.

Здавало ся панї Каролевій, що то сиґнал почтової трубки...

З криком, що мимохіть видер ся з єї груди, кинула ся до вікна, отворила єго на встяж і розширеними зїницями очий силувала ся пробити нічну пітьму.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Добрі ради.

Давайте дітем практичне образоване!

— Чому треба давати дітем практичне образоване? — З початком нового шкільного року чей не від річи буде сказати дещо о практичнім образованю дітий та звернути на него увагу родителів і опікунів. Кождий дбалий о свої діти отець або дбала мати буде старати ся забезпечити своїм дітем будучність. Але того ще за мало; треба ще старати ся і о то, щоби забезпечити дитину як найскорше, подаючи її спосіб до житя, щоби не нищити себе і не дуже тратити ся на образоване дитини, а накопець, щоби видаючи на одну, не кривдити других. В нинішних часах потреба конче богато науки. Але як каже приповідка: „Не на то жиє чоловік, щоби їсти, але на то їсть, щоби жив“ — так само можна також сказати: „Не на то жиє чоловік, щоби учив ся, але на то учить ся, щоби жив“. Так учить практичний розум і ніхто не скаже, що то зле. Але так само ніхто не заперечить того, що в нинішних часах люди, котрі через велику і довгу науку хотять добити ся якогось становища, змушені учити ся довгі літа, як ті хіньскі мандарини. Або може пе правда? Придивім ся та почислім. Нині всюди вимагають кляс та іспитів, а висша наука ось як довго тягне ся: 4 кляси (иноді й 6) шкіл народних; 1 рік науки приготовляючої або вступний іспит до середної школи; 8 літ науки в середній школі і матура; 4 або 5 літ на університеті або в технїці і знов кілька менших і більших іспитів, отже всего в найліпшім случаю 16 до 18 літ науки. По тім приходить ще кілька літ безплатної або дуже мало платної практики і знов іспити, або безпосередна, дуже мало платна практична служба. Дитина, що зачинає науку в семім році житя, в найліпшім случаю, коли їй не перешкодять: слабий талант, хороба, біднота, войско і тим подібні трудности, доходить в 23 або 25 році до якогось становища. Мало єсть таких щасливих, котрі вже в сих лїтах зачинають дїйстно дорабляти ся хлїба при помочи висшої і довгої науки; більша часть, і то як-раз самі бідніші, доходять ледви в 30-ім році до якогось становища. Коли возьмемо на увагу, що люди доживають пересїчно до 60 літ, то покаже ся, що мало що не половина віку іде в сім случаю на саму науку. А почислім тепер видатки па ту науку. Возьмім лиш само удержане дитини через 8 літ в середній школї. Числячи лиш дуже низько по 20 зр. місячно, то вийде за 8 літ сума 1600 зр., а певно бодай яких 2000 зр., бо треба прецї числити і одіж і книжки і всякі инші за той час видатки. Нехай же удержане на університеті через 4 роки коштує лиш половину з того, т. є. 1000 зр., то біднїйші люди видадуть на висше образоване дитини що найменше 3000 зр. а она мимо того ще тогди не забезпечена; мусить ще довго бідувати і калїкувати. Але за 3000 зр. можна вже купити кілька моргів красної землї, з котрої розумний і учений господар міг би вже не лиш вижити, але й дальше дорабляти ся. Щоби стати добрим господарем, до того не конче треба високої і довгої науки в школах; можна лиш через кілька літ учити ся а відтак приучувати ся самому і з практики і з книжок; можна придбати собі самому і всілякої иншої висшої науки. От і зараз покаже ся, в чім практичність образованя: один учить ся довгі літа в школах, видає богато на науку і аж в пізних лїтах доходить до кусника хліба; іде на службу і стає чоловіком зависимим; другий учить ся коротше в школах, але за то учить ся сам дома, зачинає борше дорабляти ся і стає чоловіком независимим. Той, що довго учить ся до практичного житя, зачинає дорабляти ся аж тогди, коли єму вже близше до смерти як до житя. Не дивниця, що такі люди дуже рідко бувають богачами і що по них дуже часто лишає ся незаосмотрена цїла родина. Тим способом бідніють цїлі верстви суспільности, біднїє і цїлий нарід. Отже що з того виходить? Практичне образоване не повинно бути довге; не довго учити ся, але богато учити ся; учити ся того, що дає скорший спосіб до дорібку, але хто раз зачне вже дорабляти ся, не повинен забувати, що єму треба заєдно учити ся. На то все повинні зважати родителї і опікуни віддаючи дітий до школи; они повинні вибирати дітем такий фах, котрий дає можність дорабляти ся скорше маєтку а до того повинні старати ся подавати їм лиш таку науку, яка потрібна їм до того фаху і котра дала би їм можність учити ся образовати ся висше без помочи великих шкіл. Таке образоване булоби практичне і оно обезпечувало би скорше будучність дитини. Звістно загально, що богаті люди не вибирають своїм дїтем такого способу до житя, котрий вимагає довгої науки, лиш дають їм чим скорше до рук якийсь спосіб зарібку, а притім тілько науки, кілько потреба до їх фаху і до загального образованя. Они у вихованю і образованю своїх дїтий поступають практичнїйше, як біднїйші люди. Не тягніть ся длятого з послідного на високу а менше практичну науку для своїх дїтий, але старайте ся приспособити чим скорше до якогось фаху, котрий може їм дати борзо спосіб до житя, а при тім подавайте їм тілько науки, кілько їм потреба так до самого фаху як і пізнїйшого дальшого образованя. Треба жите брати з практичного боку, а того повинні держати ся особливо біднїйші люди.

— Новий рід пшениці „пшениця чудо“. Нїмецка фірма рільнича, котра продукує всілякого рода збіже на насїнє, Richard Fürst, Gutsbesitzer in Frauendorf I, Post Vilshofen, Niederbayern (в Баварії), оголошує тепер новий рід пшениці, котра, коли-б дїйстно так виглядала як на рисунку, була би справдешним чудом. Фірма назвав ту пшеницю „чудом“, по нїмецки Mirakel- або Wunderweizen; она має стебло на півтора метра і більше високе, а мимо того не вплягає, а одно стебло пускає навіть девять колосків, один грубший і довший по середині, а шість менших, по чотири з боку. Ся нова озима пшениця єсть дуже видатна, але вимагає доброї землї, богато гною і штучного навозу. Єсть се добра і потрібна річ, щоби господарі старали ся о як найліпші роди збіжа на насїнє; але все-таки не радимо спроваджувати нове насїнє, лиш длятого, що хтось єго захвалює. Господар, котрий схоче спровадити собі новий рід збіжа на насїнє, повинен на то добре зважати, чи він зможе і зумів так підготовити ґрунт під нове зерно, щоби мати з него дїйстно хосен. Коли-ж він спровадить собі новий рід, а буде з ним так само обходити ся як з давнїйшим, менше добрим збіжем, то не буде мати з того хісна. Ліпші роди вимагають і ліпшої і розумнїйшої роботи, новий рід збіжа потребує нового знаня, як з ним обходити ся.

— Двох, чи лиш один? — питала трівожно, а єї серце ударяло приспішеним рухом, на лицях показав ся румянець.

Двох, чи лиш один?

Нї, нї, буде двох, таж Бог добрий. Він вислухав тілько горячих молитов, тілько сльоз, тілько зітхнень! Двох буде з певностию!

Вже їх лише що не видко, але чому їдуть так поволи? Голос трубки роздав ся так виразно, так голосно, отже мусять вже бути зараз за селом... але нї, то улуда... може лиш що виїхали з ліса, а голос роздав ся так виразно по росї... Нї, то не може бути! Так довго, так страшно довго... а і той почтиліон, замість поганяти конї, витрубляє якогось краковяка, немов би хотів похвалити ся музичним талантом!

Так думаючи, вихилила ся через отворене вікно, більше, чим раз більше напружила очи, сулувала ся почути гуркіт колїс.

І Мартин, що спав в стодолї, учув звук почтової трубки і зараз зміркував, що то нїхто инший не їде, хиба Дирдейко. По віддалених, хоч виразних звуках пізнав, що віз мусить бути ще досить далеко і тому не спішачись, пішов поволи отворити ворота, а отворивши їх сїв на камени і півголосом відмавляв молитву.

Тимчасом трубка відзивала ся чим раз близше, чути було як колеса задуднїли по мості і небавом легка почтова бричка в'їхала на подвіре.

На бричцї сидів Дирдейко... сам один. Пані Каролева не сьміла его вже о нічо питати, старий вхопив обі єї руки і покривав поцїлуями — і зараз обоє війшли до комнати.

Служниця, заспана, протираючи очи фартухом, порала ся накриваючи до стола. Дирдейко сїв в великім кріслї і якийсь час мовчав.

— Як дїти? — спитав по хвили.

— Добре, здорові — відповіла — то одно, що потїшає в нещастю.

— І за то Богу дякувати. — Отець велїв їх уцїлувати, прислав їм малі дарунки, все о них гадає.

— Чи побачать єго коли ті сироти? — спитала несьміло.

— Терпеливости панї і відваги — тепер не гадати о тім, але єсть надія... прийде час.

— Чи не уводите мене?

— Нї — сказав рішучим голосом.

Она поглянула єму в очи, знаючи, що не уміє говорити неправди. Старий видержав той погляд і сказав:

— Може вже незадовго.

Панї Каролева аж тепер увидїла, що за час тої подорожи Дирдейко якось змінив ся; єго лице протягнуло ся і поблідло, лицеві кости виставали більше як давнїйше, а очи запали.

— Чи не хорі ви? — спитала зі страхом.

— Звідки? От, лише по тих ріжних вовчих дорогах змучив ся трохи, хотілось би відпочати... старі вже кости, то й що небудь умучить їх. Дурниця, піду в поле то й здоровле найду. І гнеть звернув розмову на инший предмет, почав випитувати ся о господарство і всї инші подробиці, одно хвалив, друге гудив, питав о видатки і хотів від разу всьо розслїдити.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 31 серпня. Є. Вел. Цїсар виїде дня 2 вересня на корпусні маневри на Угорщину. З Цїсарем поїдуть Архікнязї: Франц Фердинанд і Франц Сальватор.

Відень 31 серпня. Закони о позицї ради повітової у Виличцї, в сумі 100.000 зр. і ради повітової в Перемишлянах, в сумі 56.000 зр. одержали Найв. санкцию.

Амстердам 31 серпня. Королева-реґентка видала манїфест, в котрім повідомляє, що складає свою функцию. Молода королева Вільгельміна має зложити нині присягу на конституцию.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).